

Tredje söndagen i Påsktiden

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
F. D:n Franciskus Urban

Den gode herdens söndag

Hes. 34:11-16; 1 Petr. 2:21-25; Joh. 10:1-10; Ps. 33:5b, 6a - Ibid. v. 1, 18-22

Liv i överflöd, det är vad vi har att vänta. Men vad innebär det? Vi tänker oss gärna ett liv i överflöd i termer av rikedomar. Och när vi tänker rikedomar gör vi det med jordiska mått; i världsliga kategorier. Det överflöd Jesus talar om skall förstås som något helt annat, som Guds mål med oss människor. Detta mål kan beskrivas som helighet eller gudomlighet. Guds mål med oss, är att vi skall bli helgon; vi skall bli gudomliggjorda. Och som heliga skall vi leva evighetens överflödande liv.

Det skulle kunna tyckas som att dessa ting – överflöd och gudomliggörelse – är omöjliga att tala om idag då stater står på randen till krig, en smutsig valrörelse pågår och då oskyldiga liv släcks. Senaste veckan har vi, här i Karlskrona, fått smaka på detta. Det är inte värre när det händer här jämfört med då det händer på andra platser. Däremot krackelerar bilden av den egna världen då det onämbara inträffar runt knuten. Det kan tyckas världsfrånvänt att då tala om att vi skall bli helgon; det kan tyckas kallt att då prata om överflöd. Men det är precis tvärt om! Det är när livet ställs på ända, när det är som allra mest besvärligt som vi måste stå raka och sprida Guds kärleks ljus. Det är när ondskan visar sitt anlete vi själva måste stålsätta oss och inte falla för populism, hämndbegär och tvivel.

Vi skall inte blunda för det som sker. Vi skall inte släta över. Vi skall heller inte rikta vår ilska; vår uppmärksamhet mot något yttre diffust spöke. Vi skall, var och en; du och jag, rikta vårt ifrågasättande inåt. Det handlar inte om att skuldbelägga utan om att var och en har utrustats med möjligheten att göra val. Och det är dessutom tillbörligt att vi i bön riktar oss till Gud Fadern, alltings skapare och vågar lita på det goda ledarskap Han sände till oss i form av sin Son, Kristus vår räddare.

Temat denna tredje söndag i Påsktiden har temat *Den gode herden*. Liknelsen i evangelietexten är relativt tydlig, men den kan i dag vara problematisk. Det är naturligtvis sig själv, som Guds Son, Jesus talar om som herden, som dörren till Gud Fadern. Fåren, det är vi människor. Och det är där vi hittar det svårsmälta för människor i vår tid: Att jämföras med får. Många har säkert bilden av får som, visserligen söta, men som enfaldiga flockdjur som inte är så värst skarpa. Vi har ju inte för inte begreppet ”fårskallig”. Dessutom fostras vi i dag, på olika vis, till att vara individualister; att inte gå i flock; att inte lyssna på någon annan ledare än den egna viljan, o.s.v.

Vi måste ha klart för oss att fåret, som symbol och metafor, betyder något annat under Jesu tid, än vad det gör i dag. Fåret då, kan vi tänka, var något av det mest värdefulla som fanns: det gav ull, mjölk, kött och det var ett dyrbart brännoffer. För att förstå hur problematisk bilden av fåret, eller lammet – Jesus är ju Guds lamm – kan vara beroende på kultur, så har man på Grönland ibland ersatt lammet med sälen. För där, precis som på Jesu tid, var sälen det mest dyrbara man kunde tänka sig.

Tredje söndagen i Påsktiden

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
F. D:n Franciskus Urban

Det är alltså så vi skall se oss själva: som oerhört värdefulla, ja oersättliga. Och med ens har bilden av fårhjorden blivit helt annorlunda; plötsligt är den inte längre en skock enfaldiga fårskallar, utan en samling oersättliga personer. Och i den nya bilden förstår vi samtidigt Guds vilja och kärlek; att han vill oss det bästa och därför själv blir människa för att leda oss rätt. För precis som idrottare behöver ledare för att nå sina högt ställda mål, så behöver mänskligheten ledare för att kunna nå målet. Och målet med människan är inte att hoppa två meter högt; kunna springa fyra mil snabbast i världen eller att bli den mest kända mediaprofilen. Målet med människan är att bli gudomliggjord. Det kräver gudomligt ledarskap!

När vi nu förstår värdet av ett får för herden, och därmed värdet av en människa för Gud, har vi också lättare att ta till oss exempelvis berättelsen om det förlorade fåret i Lukasevangeliet.

”Om någon av er har hundra får och tappar bort ett av dem, lämnar han då inte de nittionio i öknen och går och letar efter det borttappade tills han hittar det? Och när han hittar det blir han glad och lägger det över axlarna. Och när han kommer hem samlar han sina vänner och grannar och säger till dem: Gläd er med mig, jag har hittat fåret som jag hade förlorat.”

Det handlar om ledarskap. En god ledare samlar; en god ledare ser såväl helhet som personer; en god ledare pekar ut vägen till målet. En god ledare befinner sig ibland bakom för att mana på; ibland framför för att visa gott föredöme. Den gode herden gick i döden för sina får.

Vad händer med en samling människor som ges ett mål, men ställs utan kompetent ledarskap? Inte alldeles ovanligt är att någon, ändå, försöker leda. Ibland försöker flera leda samtidigt. Och i ett värsta läge leder var och en sig själv enligt egen vilja. Det skingras.

Vad händer med mänskligheten, vars mål ju är att bli gudomliggjord, utan ledning? Även här: Den skingras. Tillför sedan, dessutom, en kraft som inte vill att målet skall nås – för det skall vi ha klart för oss: ondskan vill inte på några villkor se oss lyckas nå målet att bli heliga. Ondskan motarbetar till och med minsta försök att nå helighet.

Vi kan i vår tid ana ännu ett problem i detta sammanhang, även om nu bilden av fåret kanske har blivit mer positiv och vi inser att det handlar om människans värde. Men att i dag prata om att infoga sig; att lyda; att följa; att överge sin frihet, det ter sig som ett omöjligt uppdrag. Och är det ens önskvärt?

Även här råder begreppsförvirring. Det kan visserligen vara problematiskt att vara individualist i ett kollektiv. Men att tillhöra Kristi Kyrka får inte blandas ihop med politiska termer. Hos oss handlar det i stället om att vara personer i en gemenskap. Personlighet har vi alla och den är av Gud given; personligheten får utrymme i gemenskapen, att utvecklas. Vi är inte starka då vi är ensamma. Gemenskapen borgar för sammanhang, delaktighet, frihet och beskydd.

Hur jagar vargen får? Den väljer ut ett får och skiljer den från flokken. Ensamt kan fåret inte stå emot dödens käftar. Fåret jagas, stressas och faller. Samma sak med oss människor: ensamma kan vi inte stå emot ondskan. Individualismen är inget annat än vargens verkan att sära, splittra och skingra; jaga, stressa och fälla.

¹ Luk 15:4-6

Tredje söndagen i Påsktiden

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
F. D:n Franciskus Urban

Vi är personer, med personligheter och vi kan inte leva utan gemenskap. Målet för var och en av oss är att bli heliga; gudomliggjorda. För detta behövs ledarskap. Herren Jesus Kristus, vår överstepräst, är Gud Människa, som älskade oss så; som har sådan tilltro till oss, att han offrade sig på korset för oss.

Var och en av oss måste skapa en personlig relation till Gud Fadern. Men vägen; den enda vägen till Fadern går genom den dörr vi idag har hört fåren måste gå igenom. Det är Gud Sonen, Kristus, som själv sa: ”Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig.”²

Likaså måste vi ha en relation till Modern, Kyrkan, som är instiftad för vår frälsning. Det är i den Heliga Kyrkan vi möter Kristus, kroppsligen, i eukaristin – Herrens heliga måltid. Det är i Kyrkan vi bygger gemenskapen. Här i Kyrkan får vi alla vara barn och samtidigt växa till vuxna personer; växa i tron. Här i Kyrkan undgår vi skingring för här är herdens röst känd.

Relationen med Gud är personlig. Relationen till och i Kyrkan är gemensam.

Ingen skall inbilla sig att det är lätt att leva sin kristna tro. Och kanske är det därför många väljer individualismens väg. Jag brukar framhålla tre viktiga stödord för oss kristna. De är vilja, mod och engagemang

Viljan att säga ja är personlig och av Gud given. Modet rustas vi med i Kristi Kyrka där också engagemanget växer genom Helige Ande. Och om jag har målet klart för mig; att vi alla är ämnade att gudomliggöras, så förstår jag samtidigt nödvändigheten i ett gott ledarskap. För som vår herde säger: Jag har kommit för att ni skall ha liv, ja, liv i överflöd.

Som kristna och som Kyrka får vi aldrig hemfalla åt att, likt vindflöjeln, böja oss för de vindar som råkar blåsa för tillfället. Traditionen är levande. Kristi löften gäller fortfarande. På oss ligger att inte tvivla på detta. På oss ligger att inte vika undan för ondskan och samtidigt inte låta oss dras med i mobbar och lynchstämningar. På oss ligger att med bibehållen frid i hjärtat fortsätta vägen mot Guds mål med oss och därigenom vara levande exempel för andra. Vårt hopp ligger i att våga lita på den uppståndnes seger över döden, på uppståndelsen, och på hans ledarskap.

² Joh 14:6